

Szkoły i placówki oświatowe należą do specyficznych instytucji, w których oprócz pracowników przebywa i kształci się duża liczba ich podopiecznych. Bezpieczeństwo i zdrowie uczniów i wychowanków jest jednym ze statutowych celów i zadań szkoły. Dyrektor szkoły musi więc dbać o bezpieczny pobyt oraz funkcjonowanie co najmniej dwóch kategorii osób: wychowanków i pracowników.

Jeśli chodzi o uczniów to jego zadania w tym obszarze wynikają z art.7 Karty Nauczyciela: "Dyrektor szkoły sprawuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w szkole" oraz art.29 Ustawy o systemie oświaty: "Dyrektor szkoły sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne. Natomiast rozporządzenie MEN w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach publicznych nakłada na dyrektorów obowiązek:

- zapewnienia uczniom oraz pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki w czasie ich pobytu w szkole, jak również podczas zajęć obowiązkowych i nadobowiązkowych, organizowanych przez szkołę, poza jej terenem,
- równomiernego rozkładu zajęć dydaktyczno -wychowawczych w tygodniu,
- organizowania pracownikom szkoły różnych form szkolenia w zakresie BHP, zapoznania ich na bieżąco z nowymi przepisami, instrukcjami i wytycznymi w tym zakresie i sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem tych przepisów przez osoby prowadzące zajęcia z uczniami.

Z kolei rozporządzenie MSW w sprawie ochrony przeciwpożarowej określa szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz wyposażenie ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze. Określa ono także rodzaje budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, w których wymagana jest instalacja sygnalizacyjno- alarmowa. § 4 rozporządzenia wymienia czynności zabronione, których wykonywanie może wywołać pożar, utrudnić ewakuację ludzi, bądź stanowić przeszkodę przeprowadzenia sprawnej akcji ratowniczej.

1. Szkoła realizuje zadania opiekuńcze z uwzględnieniem przepisów BHP w szczególności w zakresie:

- a) każdy nauczyciel systematycznie kontroluje miejsce, w którym prowadzi zajęcia, dostrzeżone zagrożenia niezwłocznie zgłasza dyrektorowi szkoły,
- b) każdy nauczyciel kontroluje obecność uczniów na swojej lekcji, reaguje na nagłe "zniknięcie" ucznia ze szkoły,
- c) w pracowniach o zwiększonym ryzyku wypadku każdy prowadzący zajęcia:
 - dba o przestrzeganie zasad BHP,
 - opiekun pracowni opracowuje regulamin pracowni, a w nim zasady bezpieczeństwa i każdorazowo na początku roku zapoznaje z nimi uczniów,
- d) w salach gimnastycznych i na boisku nauczyciel prowadzący zajęcia:
 - sprawdza sprawność sprzętu sportowego przed rozpoczęciem zajęć,
 - dba o dobrą organizacją zajęć i zdyscyplinowanie uczniów,
 - dostosowuje wymagania i formy zajęć do możliwości fizycznych uczniów,
 - asekurowuje uczniów podczas ćwiczeń na przyrządach,

2. W zakresie sprawowania opieki nad uczniami podczas zajęć poza terenem szkoły

w trakcie wycieczek organizowanych przez szkoły:

- każdy nauczyciel organizujący jednostkę lekcyjną w terenie zgłasza swoje wyjście dyrektorowi szkoły,
- na udział w wycieczce oraz imprezie turystycznej organizowanej poza granicami Świdwina kierownik musi uzyskać zgodę rodziców ucznia,
- wszystkie wycieczki i imprezy pozaszkolne wymagają wypełnienia "karty wycieczki".

3. W zakresie pełnienia dyżurów nauczycielskich w szkole:

- a) nauczyciele pełnią dyżury według wywieszonego na tablicy ogłoszeń grafiku,
- b) dyżury pełnione są przed rozpoczęciem lekcji do zakończenia zajęć w szkole podczas przerw międzylekcyjnych,
- c) dyżur ma być pełniony aktywnie, nauczyciele zapobiegają niebezpiecznym zachowaniom na korytarzach, w sanitariatach i na zewnątrz budynku,
- d) w razie nieobecności nauczycieli dyżurujących w wyznaczonym dniu, dyrektor wyznacza w zastępstwie innych nauczycieli do pełnienia dyżuru.

4. W zakresie zaistnienia wypadku uczniowskiego:

- a) każdy nauczyciel, który jest świadkiem wypadku zawiadamia pielęgniarkę szkolną, a następnie dyrektora szkoły o zaistniałym wypadku,
- b) dyrektor szkoły o zaistniałym wypadku zagrażającym zdrowiu ucznia:
 - zawiadamia Pogotowie Ratunkowe,
 - zawiadamia rodziców ucznia,
 - w przypadku ciężkiego uszkodzenia ciała lub śmierci również policję lub prokuratora a następnie Kuratorium Oświaty, miejsce wypadku zabezpiecza w celu dokonania oględzin.

Odrębnego potraktowania, w aspekcie bezpieczeństwa w szkole, wymaga przemoc szkolna.

Jak wynika z przeprowadzonej w pierwszej połowie 2010 roku Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w mieście Świdwin, problem przemocy domowej w Świdwinie istnieje. Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie przedstawiają się następująco: w 2009 roku 321 interwencji łącznie, w tym 23 dot. przemocy w rodzinie, które w efekcie wskazują na 39 ofiar przemocy domowej. Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie wynosi 23, z czego 19 z nich w momencie aktu przemocy była pod wpływem alkoholu. Spośród 100 przypadkowych, dorosłych respondentów wybranych do badań, połowa z nich zadeklarowała, że zna osoby w swoim otoczeniu, które doświadczają przemocy domowej. Badaniom poddano także uczniów świdwińskich szkół. Na bardzo częsty i częsty kontakt ze zjawiskiem przemocy na terenie szkoły wskazało 30,4% uczniów szkół podstawowych, 31,5% gimnazjalistów oraz 24,4% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Odsetek uczniów będących ofiarami przemocy fizycznej sytuuje się na poziomie 30%, natomiast w odniesieniu do przemocy psychicznej wynosi 50%.

Zbyt dużym uproszczeniem byłoby stwierdzenie, że za problemy pojawiające się z zachowaniem uczniów w szkole odpowiedzialna jest sama szkoła. Uczniowie są reprezentantami przekroju społeczeństwa, a więc odzwierciedleniem stanu ich rodzin. Kondycja polskiej rodziny pozostawia wiele do życzenia. Obok normalnie funkcjonujących, są też przesiąknięte patologią, gdzie do głosu dochodzi alkohol,

a więc i przemoc z nim związana, które często w połączeniu z biedą i niezaradnością życiową rodziców, stanowią łatwopalną mieszaną zapalną dla wszelkiego rodzaju konfliktów. Bywa też, niestety coraz częściej, że problemy z emocjami dotyczą uczniów z tzw. "normalnych" czy "dobrych" domów. Dzieci są jak papierek lakmusowy, który ujawnia wszelkiego rodzaju dysfunkcje rodziny. Reakcje uczniów na problemy domowe bywają bardzo różne, czasami jest to przemoc w stosunku do rówieśników, czasami zamknięcie się w sobie, problemy z uczeniem się, z emocjami, itp. Szkoła nie jest w stanie zlikwidować, czy nawet zneutralizować samych przyczyn problemów występujących w rodzinie. Posiada natomiast fachowców w osobach psychologa, pedagogów, wychowawców, nauczycieli, którzy wykazują najwyższą czujność w relacjach z uczniem. Wszelkiego rodzaju niepokojące sygnały ze strony tych osób, są komunikatem do podjęcia odpowiednich środków do zdiagnozowania sytuacji ucznia w celu zastosowania środków zaradczych.

Szkoła jest miejscem, w którym ze względów oczywistych z uwagi, na prawie codzienną obecność ucznia, ujawniają się negatywne zachowania ucznia będące następstwem różnorodnych problemów, w tym często rodzinnych.

Bywa jednak, że za przyczynę swoich problemów uczniowie podają szkołę, jako miejsce, w którym czują się wyobcowani, niesprawiedliwie oceniani czy nierozumiani. O ile w odróżnieniu od tych ostatnich przyczyn, wynikających z diagnozy samych uczniów, szkoła może i powinna poszukiwać skutecznych rozwiązań, o tyle w odniesieniu do pozostałych sama nie jest w stanie zlikwidować problemów dotyczących rodziny i jej bezpośredniego otoczenia. Dlatego w celu skutecznego rozwiązywania trudnych problemów ucznia szkoła współpracuje m.in. z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Poradnią Uzależnień, Sądem Rodzinnym, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, MOPS, Policją i innymi instytucjami służącymi pomocą przy ujawnianiu się skutków problemów uczniów.

Szkoły prowadzą również szereg akcji profilaktycznych, które mają na celu poszerzenie wiedzy uczniów na temat negatywnych zachowań, jak i uczenie ich otwartości i szczerości, zaufania w relacjach z ludźmi, którzy chcą im pomóc. Są to m.in.:

- programy profilaktyki szkolnej i programy oddziaływań wychowawczych,
- programy profilaktyczne i edukacyjne,
- warsztaty socjoterapeutyczne,
- debaty dla uczniów,
- koncerty i spektakle profilaktyczne,
- rozmowy dyscyplinujące, motywujące i profilaktyczne z uczniami,
- konkursy plastyczne, literackie,
- współpraca z instytucjami wspomagającymi rozwój dziecka,
- prowadzenie pedagogizacji rodziców, zachęcanie do udziału w zajęciach warsztatowych podnoszących umiejętności rodziców - "Szkoła dla rodziców".

Ponadto szkoły biorą udział w projekcie „Razem Przeciw Razom”, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach

Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt realizowany jest przez Powiat Świdwiński/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie z siedzibą w Połczynie-Zdroju, w partnerstwie z Politechniką Koszalińską / Instytutem Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych. Projekt dotyczy wrażliwego problemu jakim jest przemoc w rodzinie.

Ponadto od 5 lat szkoły uczestniczą w programie społecznym "Szkoła bez przemocy", objętym honorowym patronatem Prezydenta RP, realizowanym przez Głos Dziennik Pomorza oraz Fundację Orange.

Wydaje się jednak, że dotychczasowa pomoc nie do końca jest skuteczna, ponieważ nie obejmuje ona przyczyn, a zajmuje się jedynie skutkami. Dziś bowiem rodzina przeżywa kryzys, którego złymi owocami są problemy wychowawcze dzieci, m.in. w szkole, ale przecież nie tylko tam. Można sobie zadać pytanie, gdzie leżą przyczyny takiego stanu rzeczy. Odpowiedź jest trudna i niejednoznaczna. Z jednej strony wpływ na taki stan rzeczy miały przemiany związane z transformacją ustrojową, nasilające się bezrobocie, problemy socjalno-bytowe, a więc brak perspektyw na stabilizację życiową, z drugiej zaś kryzys, który dotyka rodziny, objawiający się wzrastającą liczbą rozwodów, a co za tym idzie ogromnymi problemami emocjonalnymi zwłaszcza dzieci oraz pojawiający się coraz boleśniejszy problem przemocy w rodzinach, wywołujący ustawiczny stres. Według najnowszych badań Polska należy do jednych z najbardziej zestresowanych krajów Europy. Stres z kolei powoduje frustrację przechodzącą w przemoc. Potrzebna jest zatem pomoc państwa w zakresie systemowego wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, uwzględniająca, jak to ma miejsce w innych krajach europejskich, specjalistyczną, instytucjonalną pomoc nakładaną na cały łańcuch rodziny, a nie tylko jego poszczególne ogniwa.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 roku Nr 180 poz.1493 ze zm.) samorządy gminne zobowiązane są do:

- 1) opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w mieście Świdwin na lata 2011- 2015 został uchwalony Uchwałą Nr III/14/10 Rady Miasta Świdwin z dnia 28 grudnia 2010 roku. W/w program zakłada realizację następujących celów:

- podniesienie świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie i instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy,

- zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które są uwikłane w przemoc w rodzinie,
- objęcie sprawców w rodzinie programem korekcyjno- edukacyjnym,
- usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie procedur postępowania.

W roku bieżącym w/w cele realizowane były poprzez:

1. Podpisanie w dniu 18 stycznia 2011 roku porozumienia o współpracy w zespole interdyscyplinarnym. Porozumienie podpisali przedstawiciele następujących instytucji: Miasta Świdwin, Komendy Powiatowej Policji, Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej- Socjalizacyjnej „Dzieciowisko”, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkoły Podstawowej nr 2 oraz NZOZ „Med-Bis”.
2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół został powołany Zarządzeniem Nr WO/31/11 Burmistrza Miasta Świdwin z dnia 10 lutego 2011 roku. W skład zespołu wchodzi:
 - Romana Parchoć - kurator zawodowy, kierownik II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Białogardzie,
 - Marianna Gad – terapeuta uzależnień, wychowawca w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej, Socjalizacyjnej „Dzieciowisko” w Świdwinie,
 - Anna Zdunek – pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie,
 - Beata Wachowiak – nauczycielka Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Świdwinie,
 - Aneta Kołakowska – funkcjonariuszka Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie,
 - Jolanta Zagowałko – pielęgniarka NZOZ „MED-BIS”.
 Zespół, zgodnie z w/w Zarządzeniem, realizuje następujące zadania:
 - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
 - opracowanie strategii działania w rodzinie dotkniętej przemocą,
 - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
 - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach pomocowych w środowisku lokalnym,
 - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - prowadzenie bazy danych oraz statystyk z podejmowanych działań.
 Obsługę organizacyjno- techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie.
3. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym oraz dotkniętych przemocą w rodzinie w Urzędzie Miasta Świdwin, w którym porad udziela Pani Romana Parchoć. Punkt funkcjonuje w każdy czwartek w godz. od 15.00 do 17.00.

4. Szkolenie przedstawicieli instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie. Szkolenie pn. „Interdyscyplinarność kontra przemoc w rodzinie” zrealizował Ośrodek Metodyczny Krajowego Komitetu Wychowania Resocjalizującego w Warszawie Filia w Koszalinie,
5. Prowadzenie zajęć edukacyjno- korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. Zajęcia realizuje terapeuta w każdy piątek od godz. 15.00 w sali nr 56 UM Świdwin.
6. Terapię indywidualną i grupową dla ofiar przemocy realizowaną w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia filia w Świdwinie (Poradnia Uzależnień) w ramach dotacji przekazywanej WOTUW w Stanominie.
7. Zajęcia socjoterapeutyczne w Placówce Wsparcia Dziennego TPD w Świdwinie dla dzieci zagrożonych dysfunkcją rodziny, m.in. przemocą.